

4. AN CÓRAS OIDEACHAIS

Tugtar aitheantas do ról na naíonraí, na mbunscoileanna agus na meánscoileanna i gceantar Gaeltachta Mhúscraí. Tá ard-mholadh tugtha ag muintir na háite i dtaobh an chórais oideachais áitiúil agus caighdeán na Gaeilge atá ag na daltaí.

Tá trí ghrúpaí teanga againn i nGaeltacht Mhúscraí agus is dúshlán ollmhór é dá réir do na hinstiúidí oideachais áitiúla agus tá ualach oibre ag titim orthu.

- Gaeilge amháin
- Meascán – Gaeilge mar cheann acu
- Gan Ghaeilge (gan mórán Gaeilge)

Tá an Polasaí don Oideachas Gaeltachta 2017 – 2022 tagtha chun cinn le déanaí agus tá iarratas curtha isteach ag na scoileanna áitiúla ar fad ar an Scéim Aitheantais Scoileanna Gaeltachta. Tá sé go hiontach go bhfuil an Polasaí don Oideachas Gaeltachta agus an Plean Teanga ag titim amach ag an am céanna.

- Tá sé curtha in iúl do na hionaid oideachais sa cheantar go bhfuil Comharchumann Forbartha Mhúscraí ar fáil chun tacaíocht a thabhairt i dtaobh an Polasaí don Oideachas Gaeltachta 2017-2022 a chur i bhfeidhm, m.sh Gaelbhreach, Scéim Phíolótach Teanga Tí s.rl.

Beart 4.1	Féile Rince ar an gCéilí - Bunscoileanna	
Réimsí:	A, K	
Critéir pleanála teanga:	5, 6, 7, 10	
Aidhm:	<ul style="list-style-type: none"> - Ranganna céilí a réachtáil do na daltaí bunscoile mar chuid den churaclam corpoideachais. - Ag deireadh beidh ‘Céilí Ollmhór’ / ‘Féile Rince ar an gCéilí’ a thabharfaidh na bunscoileanna ar fad le chéile. 	
Eolas breise:	<ul style="list-style-type: none"> - Nasc a chruthú idir an 5 bunscoil sa cheantar. - Imeachtaí sóisialta trí Ghaeilge a eagrú do dhaltaí na mbunscoileanna. - Feasacht níos doimhne a chruthú faoi chultúr, oidhreacht & féiniúlacht na ndaltaí bunscoile. - Úsáid na Gaeilge taobh isitgh den scoil a chothú agus a mhéadú i measc na ndaltaí <ul style="list-style-type: none"> o Bliain 1 – Halla Chúil Aodha. o Bliain 2 – Halla Bhéal Átha’n Ghaorthaidh. o Bliain 3 – Halla Chill na Martra. o Bliain 4 – Halla Bhaile Bhúirne. o Bliain 5 - Halla Cúil Aodha & mar sin de. - Ambasadóir ó Beart 12.6 a bheith páirteach. 	
Príomhúinéir an bhirt:	CFM, FPTM, CPTM	
Páirtithe leasmhara:	Scoil Abán Naofa, Baile Bhúirne; Scoil Chúil Aodha-Barr d’Inse; Scoil Fhionnbarra, Béal Átha’n Ghaorthaidh; Scoil Lachtaín Naofa, Cill na Martra; Scoil Réidh na nDoirí; Áisitheoirí Mhúsraí; Coistí na dTuismitheoirí	
Saolré:	Socruithe agus ullmhúchán:	Bliain 1- É a eagrú.
	Feidhmiú:	Bliain 2 - 7
Costas measta iomlán:	Iomlán €75,000. (€9,000 LEADER –Scéim na bhFéiltí + €3,500 REOG).	

Costas measta in aghaidh na bliana:		€200 Áisitheoir x 8x Seachtain x 5 scoil x Áisitheoir Rince ar an gCéilí ag dul timpeall chuig na scoileanna. €8,000 in aghaidh na bliana. + €4,500 = €12,500 Gala Rince- (ag titim faoi maoiniú- Scéim na bhFéiltí ag Leader) €1,000 Gradam/Teastas do na daltaí ar fad as páirt a ghlacadh. (5x€200) €2,500 Duaiseanna- Trealamh spóirt do gach scoil (5x€500) €1,000 MC + Banna Cheoil don Chéilí Mór - Duine spreagúil				
Bliain 1 - - -	Bliain 2 €12,500	Bliain 3 €12,500	Bliain 4 €12,500	Bliain 5 €12,500	Bliain 6 €12,500	Bliain 7 €12,500
Foinsí maoinithe:		Scéim na bhFéiltí - LEADER & REOGRTG				
Dúshláin fhéideartha		Níor cheart go mbeadh mar tháinig an smaoineamh seo ó na daltaí ag na ceardlanna bun scoile agus tá na príomhoidí ina bhfábhar chomh				
Réiteach		Go mbeidh tacaíocht ann do na scoileanna má bhíonn sé ag teastáil.				
Monatóireacht ar éifeacht an bhirt:		Beidh éifeacht an bhirt le feiscint agus le cloisteáil ag an gCéilí Mór.				
Monatóireacht ar chur i bhfeidhm an bhirt:		Ceist a chur ar dhaltaí Rang 6 agus na príomhoidí.				

Beart 4.2	Gala Snámha – Bunscoileanna					
Réimsí:	A, K					
Critéir pleanála teanga:	5, 6, 7, 10,					
Aidhm:	<ul style="list-style-type: none"> - Gala snámha a eagrú sa linn snámh i gCúil Aodha. - Nasc sóisialta a chruthú idir an 5 scoil náisiúnta atá sa cheantar ina bhfuil príomh-áit ag sláinte na ndaltaí agus an Ghaeilge. 					
Eolas breise:	<ul style="list-style-type: none"> - Tá Linn Snámha Chúil Aodha aitheanta ag tuismitheoirí an cheantair mar ionad ina labhraítear Gaeilge agus is fiú an ceangal sin a chaomhnú agus a chothú. - Do dhaltaí Rang 3 suas go Rang 6 amháin. - Lá iomlán i rith mí an Mheithimh gach bliain. - Bia agus soláistí i rith an lae. 					
Príomhúinéir an bhirt:	CFM, FPTM, CPTM					
Páirtithe leasmhara:	Scoil Abán Naofa, Baile Bhúirne; Scoil Chúil Aodha-Barr d’Inse; Scoil Fhionnbarra, Béal Átha’n Ghaorthaidh; Scoil Lachtaín Naofa, Cill na Martra; Scoil Réidh na nDoirí; Coistí na dTuismitheoirí.					
Saolré:	Socruithe agus ullmhúchán:		Bliain 1- É a eagrú			
	Feidhmiú:		Bliain 2 - 7			
Costas measta iomlán:	€9,900 – 50% REOGRTG & 50% Comhairle Contae Chorcaí.					
Costas measta in aghaidh na bliana:	€300 Linn Snámh – Táillí. €1,000 Gradam/Teastas do na daltaí ar fad as páirt a ghlacadh. €150 MC don Gala & €200 do dhuine chun na Gradaim a bhronnadh..... (Féach beart na n-ambasadóirí 12.6)					
Bliain 1	Bliain 2	Bliain 3	Bliain 4	Bliain 5	Bliain 6	Bliain 7
---	€1,650	€1,650	€1,650	€1,650	€1,650	€1,650
Foinsí maoinithe:	REOG, Sábháilteacht Uisce na hÉireann, Údarás na Gaeltachta, REOGRTG					
Dúshlán fhéideartha	Níor cheart go mbeadh mar tháinig an smaoineamh seo ó na daltaí ag na ceardlanna bunscoile agus tá na príomhoidí ina bhfábhar.					
Réiteach	Go mbeidh tacaíocht ann do na scoileanna má bhíonn sé ag teastáil.					
Monatóireacht ar éifeacht an bhirt:	Le feiscint ag an nGala Snámha.					
Monatóireacht ar chur i bhfeidhm an bhirt:	Aiseolas a fháil ó na príomhoidí agus ón gCoiste sa Linn Snámha.					

Beart 4.3		Scéim Píolótach – Cleachtas Teanga sa Chlós Scoile				
Réimsí:		A, K				
Critéir pleanála teanga:		5, 6, 7, 10				
Aidhm:		Duais a chur ar fáil don rang/seomra a dhéanann an iarracht is fearr Gaeilge a labhairt sa chlós scoile.				
Eolas breise:		<ul style="list-style-type: none"> • Duais €1,000 don rang/seomra is fear il ngach scoil. • Rogha a thabhairt do na daltaí ag tús na bliana an duais a phiocadh. • É seo a thriail sna bunscoileanna chun fáil amach an oibríonn sé chun na daltaí a mhealladh i dtreo na Gaeilge sa chlós. • Ambasadóir a roghnú le bheith páirteach - Beart 12.6. 				
Príomhúinéir an bhirt:		CFM, FPTM, CPTM, Scoil Abán Naofa, Scoil Fhionnbarra, Scoil Lachtaín Naofa, Scoil Chúil Aodha-Barr d’Inse, Scoil Réidh na nDoirí, Coláiste Ghobnatan-(Baile Bhúirne), Scoil Mhuire (Béal Átha’n Ghaorthaidh)				
Páirtithe leasmhara:		Na daltaí.				
Saolré:		Socruite agus ullmhúchán:			Bliain 1- É a eagrú	
		Feidhmiú:			Bliain 2 – É a thriail sna 5 bunscoileanna & athbhreithniú.	
		Bliain 3 – É a thriail sna meánscoileanna.				
Costas measta iomlán:		€42,000				
Costas measta in aghaidh na bliana:		€1,000 x7 Scoil an duais & bronnadh				
Bliain 1	Bliain 2	Bliain 3	Bliain 4	Bliain 5	Bliain 6	Bliain 7
---	€7,000	€7,000	€7,000	€7,000	€7,000	€7,000
Foinsí maoinithe:		REOGR TG.				
Dúshlán fhéideartha		A chinntiú go bhfuil an duais go maith.				
Réiteach		Vóta a thabhairt do na daltaí.				
Monatóireacht ar éifeacht an bhirt:		Beidh sé le cloisteáil.				
Monatóireacht ar chur i bhfeidhm an bhirt:		Ceist a chur ar na príomhoidí.				

Beart 4.4	Tráth na gCeist na Meánscoileanna					
Réimsí:	A					
Critéir pleanála teanga:	5, 10					
Aidhm:	<p>Tráth na gCeist a eagrú le Coláiste Ghobnatan & Scoil Mhuire uair sa bhliain.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Go mbeadh Tráth na gCeist bliantúil do Bhliain 1,2 & 3. - Beidh na foirne measctha – ní comórtas idir na scoileanna a bheidh i gceist. <p>Láthair Rothlach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bliain 1 – Halla Bhéal Átha’n Ghaorthaidh. - Bliain 2 – Halla Chill na Martra. - Bliain 3 – Halla Bhaile Bhúirne. - Bliain 4 - Halla Chúil Aodha, agus mar sin de. 					
Eolas breise:	<ul style="list-style-type: none"> • Imeachtaí sóisialta trí Ghaeilge a eagrú do dhaoine óga sna meánscoileanna. • Úsáid na Gaeilge taobh isitgh den scoil a chothú agus a mhéadú i measc na ndaltaí. • Nasc a chruthú idir an dá scoil agus na daltaí sa dhá scoil. • É a leathnú chuig scoileanna lán Ghaeilge taobh amuigh de Ghaeltacht Mhúscraí tar éis cúpla bliain. 					
Príomhúinéir an bhirt:	CFM, FPTM, CPTM, Coláiste Ghobnatan (Baile Bhúirne), Scoil Mhuire (Béal Átha’n Ghaorthaidh)					
Páirtithe leasmhara:	Na daltaí, coistí na dtuismitheoirí					
Saolré:	Socrúithe agus ullmhúchán:			Bliain 1 - É a eagrú.		
	Feidhmiú:			Bliain 2-7		
Costas measta iomlán:	€6,000					
Costas measta in aghaidh na bliana:	€250 MC spleodrach a fháil. €750 Duaiseanna do na buaiteoirí.					
Bliain 1	Bliain 2	Bliain 3	Bliain 4	Bliain 5	Bliain 6	Bliain 7
---	€1,000	€1,000	€1,000	€1,000	€1,000	€1,000
Foinsí maoinithe:	Conradh na Gaeilge, Glór na nGael					
Dúshlán fhéideartha	Tháinig an moladh seo ó na daltaí méanscoile le linn na gceardlann. Go labhróidís Ghaolainn le linn an imeacht.					

Réiteach	<ul style="list-style-type: none"> • Go dtuigeann na daltaí gur tháinig an smaoinemh seo uatha féin agus go bhfuil sé mar chuid den Phlean Teanga. • MC spleodrach le Gaeilge. • Duais don ghrúpa a dhéanann an iarracht is fear i dtaobh labhairt na Gaeilge & buaiteoirí an tráth na gceist.
Monatóireacht ar éifeacht an bhirt:	Ceist a chur ar na príomhoidí.
Monatóireacht ar chur i bhfeidhm an bhirt:	Le feiscint & le cloisteáilar an lá.

DRÉACHT

Beart 4.5	Córas Feasachta Teanga a bhunú do Thuismitheoirí le leanaí sna Naíonraí					
Réimsí:	A & B					
Critéir pleanála teanga:	7, 8					
Aidhm:	Córas Feasachta Teanga a bhunú do Thuismitheoirí le leanaí sna Naíonraí – Scéim Píolótach					
Eolas breise:	<ul style="list-style-type: none"> • Bileog Eolais a scaipeadh ar thuismitheoirí le treoirlínte maidir leis an leibhéal Gaeilge a bheas ag teastáil ag na leanaí ionas gur féidir leis na tuismitheoirí cabhair a thabhairt dos na leanaí lena chuid Ghaolainn sa bhaile. • Cad é an saghas obair bheas ar bhun acu i rith na bliana. M.sh Cóip den obair atá foghlamtha ag na páistí a chur ar fáil ionas gur féidir leis na tuismitheoirí tacú lena chuid leanaí sa bhaile. • Cabhróidh sé leis na dtuismitheoirí ról a bheith acu, taobh amuigh den chóras oideachais, chun an Ghaolainn a chur chun chinn sa bhaile. • Cabhróidh sé seo leis na tuismitheoirí gan Gaeilge tosnú ar thuras teanga leis na leanaí – is féidir leis CFM ranganna a cruthú bunaithe ar riachtanais na dtuismitheoirí • Spreagadh sé tuimsitheoirí le beagáinín Gaeilge - is féidir leis CFM ranganna a cruthú bunaithe ar riachtanais na dtuismitheoirí. 					
Príomhúinéir an bhirt:	CFM, FPTM, CPTM					
Páirtithe leasmhara:	Comhar Naíonraí na Gaeltachta & Na Naíonraí Áitiúla					
Saolré:	Socruithe agus ullmhúchán:			Bliain 1 – An teolas a chur le chéile		
	Feidhmiú:			Bliain 2-7 – an teolas a scaipeadh		
Costas measta iomlán:	€25,000					
Costas measta in aghaidh na bliana:	Bliain 1 - Bileogaí Eolais / Leabhrán a chur le chéile. 5 Naíonraí x €1,000 = €5,000.					
Bliain 1	Bliain 2	Bliain 3	Bliain 4	Bliain 5	Bliain 6	Bliain 7
€5,000	€5,000	€5,000	€5,000	€5,000	€5,000	€5,000
Foinsí maoinithe:	Comhar Naíonraí na Gaeltachta & CFM					
Dúshlán fhéideartha	A chinntiú nach dtiteadh an obair ar fad ar Baintisteoirí na Naíonraí áitiúla atá ag déanamh obair na gcapaill sna naíonraí.					
Réiteach	Comhoibriú idir CNNG, Na Naíonraí áitiúla agus CFM					

Monatóireacht ar éifeacht an bhirt:	Labhair le bainisteoirí na naíonraí agus na tuismitheoirí chun fáil amach an bhfuil an chóras ag cabhrú. Má tá tionchar dearfach is féidir an chóras a fhorbairt de réir a chéile.
Monatóireacht ar chur i bhfeidhm an bhirt:	Deacar é a mheas ach labhairt leis na tuismitheoirí agus na bainisteoirí chun aiseolas a fháil faoin gcóras.

Beart 4.6	Scoláirí 3ú Leibhéal	
Réimsí:	A & I	
Critéir pleanála teanga:	2, 3	
Aidhm:	Ceardlanna a reáchtáil leis na scoláirí 3ú leibhéal áitiúla.	
Eolas breise:	<ul style="list-style-type: none"> • Cad iad na riachtanais atá acu? • Cad iad na moltaí atá acu maidir leis an bPlean Teanga? 	
Príomhúinéir an bhirt:	CFM, FPTM, CPTM	
Páirtithe leasmhara:	Na scoláirí 3ú leibhéal	
Saolré:	Socrúithe agus	Bliain 2
	Feidhmiú:	Bliain 3 - 7
Costas measta iomlán:	Ag brath ar thorthaí na gceardlann.	
Costas measta in aghaidh na bliana:	Ag brath ar thorthaí na gceardlann.	
Foinsí maoinithe:	Ag brath ar thorthaí na gceardlann.	
Dúshlán fhéideartha:	Ag brath ar thorthaí na gceardlann.	
Réitigh:	---	
Monatóireacht ar éifeacht an bhirt:	---	
Monatóireacht ar chur i bhfeidhm an bhirt:	---	